

Інформаційна довідка про життя і діяльність митрополита Григорія Яхимовича (16.02.1792р. – 29.04.1863р.)

Григорій Яхимович народився 16 лютого 1792 року в селі Підбірці, що біля Львова, в убогій селянській родині Івана та Марії (з родини Гарасевичів). Молодий Григорій закінчив Богословські студії у цісарському конквіті у Відні. 26 вересня 1816 р. Митрополит Михайло Левицький висвятив його на священника в парафіяльній церкві св. Варвари, після чого Яхимович вступає на вищі студії у священничий освітній інститут св. Августина, по закінченню яких здобував науковий ступінь доктора богослов'я.

Після повернення до Львова він став професором релігії філософського факультету Львівського університету, де, крім релігії, викладав ще педагогіку. Пізніше був ректором духовної семінарії у Львові, крилошанином митрополичої капітули, і навіть "ректором магніфікус" Львівського університету. Також Яхимович цікавився астрономією, технікою, видав кілька праць. За свої наукові доробки дістав ступінь доктора філософії і вільних мистецтв.

В 1841 році Папа Григорій XVI призначив Григорія Яхимовича єпископом-помічником митрополита Михайла Левицького.

У 1848 році Цісар Фердинанд I іменує його єпископом-ординарієм Перемиської єпархії, а Папа Пій IX у цьому ж році затверджує Яхимовича Перемиським владикою.

1848 рік ознаменувався подіями, які не залишили байдужим жодного мешканця Європи. Відгомін революційних подій з Італії, Франції, Австрії докотився і до Галичини.

Як наслідок, другого травня була заснована "Головна руська рада", яку очолив Григорій Яхимович. Вона налічувала шістдесят членів, майже половину яких складали духовенство та студенти, другу половину становила світська інтелігенція.

Австрійський уряд прихильно поставився до прагнень українців, які на відміну від поляків не виявляли сепаратистських тенденцій, а намісник Галичини граф Стадіон радив урядові опертися на українців як на лояльних елементів. 31 травня 1848 року в Празі відбувся слов'янський з'їзд, на якому українську сторону замість Григорія Яхимовича представляли Іван Борискевич та Григорій Гинилевич.

На з'їзді українці виступили з пропозицією поділити Галичину на польську й українську, проти чого виступили поляки. Після тривалих дискусій усе ж таки було досягнуто компромісу: українці та поляки домоглись автономії для цілої Галичини, обидві місцеві мови були зрівняні в правах.

Одним із важливих завдань, які ставив перед собою та греко-католицьким духовенством Григорій Яхимович, було збереження і захист української мови. Перед вступом Яхимовича на митрополичий престол галицькі українці активно займалися так званим "азбучним питанням". Мовна війна між українцями та поляками тривала майже цілу першу половину XIX ст. і загострилася, коли губернатор Галичини Ф. Стадіон запропонував тодішньому єпископові-помічнику Г. Яхимовичу запровадити в Галичині латинську абетку, але

він відмовився. Після того як він став митрополитом, це питання знову стало актуальним.

Влітку 1848 року у Львові за ініціативою та при допомозі Ради було організоване культурно-освітнє товариство "Галицько-руська матиця" на зразок аналогічних матиць чеської і хорватської. Це товариство взяло за мету публікувати для широкого кола читачів дешеві книжки про релігію, звичаї, сільське господарство та педагогіку. У жовтні цього ж року відбувся Собор руських учених, до якого належав і Григорій Яхимович. Собор ухвалив прийняття етимологічного правопису Максимовича, установлення одностайної граматики української мови, також прийняв рішення і надалі домагатися введення української мови в школах і підтримав ідею поділу Галичини.

Під час свого єпископства Г. Яхимович багато займався громадсько - політичною діяльністю, був головою Головної руської ради та фактично політичним провідником українського народу. Але основною все ж таки була церковно-релігійна діяльність. Яхимович часто відбував канонічні візитації парохій, дбав про сиріт та вдів, стежив за введенням української мови у школах. Окрім цих справ, у нього вистачало часу займатися технікою. Він сконструював машину для косіння і спільно з одним багатчем планував побудувати на річці Сян "правильну пароплавну лінію". Цісар іменував Г. Яхимовича своїм таємним радником, наділивши хрестом Леопольда та дарувавши йому титул барона.

5 серпня 1859 року єпископ Яхимович був іменований та підтверджений Римом 23 березня 1860 р. на митрополичий престол. Інтронізація відбулася аж наприкінці 1860 року. У цьому ж році у Львові з'являється велика книжка (на 560 сторінок), видана Богданом Дідицьким і присвячена митрополиту Григорію Яхимовичу, під назвою "Зоря Галицкая яко альбумъ на 1860 р.". У ній автор зібрав оповідання, вірші, етнографічні статті, історичні замітки більш як п'ятдесяти двох галицьких та закарпатських письменників. Із поміж авторів не бракувало і жіночих імен, наприклад К. Алексевич, М. Дідицької, Є. Цибикової. Із тисячі екземплярів цієї книги дев'ятсот було миттєво розкуплено читачами.

Ще однією важливою справою, що зробив митрополит, була справа піднесення церковно-обрядового питання, яке було актуальним. Для вирішення цього питання митрополитом створено спеціальну обрядову комісію, яка мала розглянути скарги та вжити заходи. Але ця справа так і не була вирішена.

У своєму житті Григорій Яхимович зробив чимало добрих справ, за що його пам'ятають і поважають до сьогодні. Але раптова смерть завадила втіленню у життя багатьох справ, які не вирішилися його наступниками.

У 30-му номері "Слова" за 1863 року на титульній сторінці було опубліковано сумну звістку про те, що 29 квітня близько восьмої години ранку упокоївся митрополит Галицький Григорій Яхимович. Він занедужав близько другої години ночі, а до ранку його не стало. Ця новина стала шокуючою для всіх мешканців Галичини. На похороні митрополита зібралося близько 20 000 людей, які прийшли віддати останню шану людині, яка до останнього дня свого життя піклувалась інтересами не тільки Церкви, а й українського народу.